

STOJAN ĆELIĆ, Grafike

Galerija grafički kolektiv

*TV emisija, OSTAVŠTINA ZA BUDUĆNOST,
voditelj Miodrag Begenišić, urednik Miljenko Dereta,
emitovano 14. aprila 1985.*

Crtanje je uvek posebna preokupacija iako su neki crteži služili kao predložak za sliku. Naime, crtež je nešto posebno u mom radu kao što mislim da je poseban i u radu drugih. Ja sam mu se posvećivao temeljno. Naime, pero, to čelično pero kojim ja obično crtam za mene je bilo veliki izazov. Nervature koje se stvaraju u čisto beloj hartiji su i podaci koje sam unosio, konačno, preko njih vrlo su važni za ono što sam hteo da uradim. Međutim, u ranim godinama crtež kao skica je takođe bio nešto značajno i važno. Kasnije sam radio samostalne listove, crtao sam i od onih skica koje sam pravio u prirodi i kasnije u ateljeu gradio sam za sebe, mogao bih reći, u crtežu čitave svetove. Jedan deo tih ideja koje sam razrađivao

na crtežima ja sam prevodio u grafiku.

Ali se događalo da sam materijal u kome sam grafiku radio zahteva nešto drugo. Pa sam onda posebno pripremao za grafiku crteže. Mogu da kažem i to, iako je crtež kao predložak bio pripreman za sliku, da su se stvari u toku slikanja bitno menjale. Jer moje slike su konačno kasnije, ili u zreloom dobu, zavisile od dejstva ploha i od kolorističkih dejstava. Crtež je tu imao svoju funkciju ali se ono što sam u slikama iz crteža izdvajao i u njih unosio bitno razlikovalo od onoga što sam mogao da razvijam u samom crtežu

Postoji određena podudarnost između crteža i slika ali mi je crtež uvek otvarao put dalje u pravcu izmene u konstruktivnim redovima dok je kolorit, koji me je u slikama posebno interesovao, bio odlučujući kod realizacije slike.

IZ KNJIGE

Ivana Simeonović, ĆELIĆ – STOJAN ĆELIĆ, Umetničko delo kao dokaz o vrhunskoj ljudskoj kreativnoj moći u: Irina Subotić – Ivana Simeonović Ćelić, Stojan Ćelić, Clio, Beograd, 1996, str. 107–166

Postojala je u prvo vreme saglasnost između rada čeličnim perom (crtič) i rada na metalu sa čeličnom iglom. Sve što sam mogao ostvariti u jednoj tehnici poklapalo se sa izmenjenim mogućnostima u drugoj. Površine koje sam u crtici dobijao laviranjem bile su nešto novo u kvalitetu posle upotrebe kalafonijumskog praha (akvatinta). Posle 1964. u skladu sa geometrizacijom formi u slikama došlo je do razdvajanja čistih i duboko nagriženih formi u grafikama. Izdvajao sam isecanjem ploče delove koje sam u akvatinti pripremao za udarna tamna ili korlistički jaka polja. Reducirao sam poteze iglom uvodeći ravno nagrizanje plohe. To znači da sam sistematski prekrivao voskom određena mesta i ponavljajući postupak spuštao stepenasto nivoe. Na mestima gde su se ovi nivoi spuštali taložila se, pri pripremi za štampu, boja koja je zavisno od

stepena nagriženosti plohe bila kao linija jača ili slabija. Na otisku ovako dobijene linije dobijale su posebnu vibrantnost. U grafikama posle 1965. primenjivao sam istovremeno linijske snopove dobijene iglom i linije nastale ravnim nagrizanjem. Istraživao sam ovu tehniku od 1972. godine. Kasnije u grafikama manjeg formata u tehnici ravnog nagrizanja, pokušao sam da idem ka složenijim strukturama. Postupak je nešto slobodniji, zahteva veći broj intervencija i veću pažnju kod brisanja ploča. Iz ovih pokušaja nastali su u toku 1982. i 1983. listovi pod nazivom Metamorfoze. Za sada mi mogućnosti u ovoj tehnici izgledaju neograničene iako, razumljivo, ishod ne zavisi od tehnike. Celokupan moj rad na grafici bio bi nemoguć bez pomoći vrsnog grafičara, velikog majstora ovog posla, Milorada Jankovića.